

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Освітня програма	47315 Середня освіта. Природничі науки
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

30.05.2025 р.

Справа № 0928/АС-25

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 01 "Освіта" у складі:

Островська Катерина Олексіївна – головуючий,

Андрошук Ігор Петрович,

Гавриленко Тетяна Леонідівна,

Захаров Олексій Олексійович,

Коваленко Наталія Володимирівна,

Коренева Інна Миколаївна,

Огнистий Андрій Володимирович,

Попович Анжеліка Станіславівна,

Рябовол Лілія Тарасівна,

Склярєнко Олеся Богданівна,

за участі запрошених осіб:

Олег Блажко – представник ЗВО,

Моклюк Микола Олексійович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	47315
Назва ОП	Середня освіта. Природничі науки
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.15 Природничі науки
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Аналіз

У цьому розділі ГЕР надає оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Аналізу» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності за критерієм, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Загалом результати навчання відповідають 6 рівню НРК України. У змісті ОПП передбачено два програмні результати навчання — ПРН.11 «Виявляє знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи» та ПРН.12 «Демонструє необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права». Аналіз формулювань цих ПРН свідчить про їхню змістову близькість і часткове дублювання, в чому погоджуємося з ЕГ. Доцільно розглянути можливість їх об'єднання в один, більш узагальнений та водночас конкретизований результат навчання.

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

ЗВО присвоює професійну кваліфікацію «Вчитель природничих наук, фізики, хімії, біології». Аналіз змісту ОПП 2024 року, зіставлення компетентностей та програмних результатів навчання з вимогами Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736), дає підстави стверджувати, що в ОПП загалом окреслено відповідні компетентності. Порядок присвоєння професійних кваліфікацій у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського затверджено 11 листопада 2024 року (наказ ВДПУ 250-од) (<https://drive.google.com/file/d/1Su216S5veIgcYklFztu3u9HTMRvIF3n/view>).

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

Мета освітньо-професійної програми сформульована некоректно, оскільки орієнтується на набуття здобувачами здатності до розв'язування типових спеціалізованих завдань, що характерно для короткого циклу вищої освіти (початкового рівня). Це не відповідає рівню бакалаврської програми, де акцент має бути на розв'язанні складних спеціалізованих задач у галузі середньої освіти. Таким чином, Галузева експертна рада підтримує зауваження експертної групи про те, що формулювання «типові професійні завдання» у меті не узгоджується з інтегральною компетентністю, яка передбачає складність і професійну автономність, тому мета програми потребує уточнення і перегляду. Мета, визначена в освітньо-професійній програмі як «формування особистості фахівця, що здатний вирішувати типові професійні завдання щодо організації і здійснення освітнього процесу з природничих наук, фізики, хімії та біології», орієнтує програму переважно на підготовку вчителя інтегрованого курсу «Природничі науки» або навіть вчителів окремих предметів (фізики, хімії, біології), що не відповідає цілісному підходу до реалізації природничої освітньої галузі в базовій середній школі. Водночас у базовій школі, крім курсу «Природничі науки», реалізуються й інші інтегровані курси, зокрема «Пізнаємо природу», «Довкілля» тощо, що передбачає іншу педагогічну логіку, зміст і цільову підготовку. Таким чином, формулювання мети не повною мірою відображає

специфіку освітньої програми «Середня освіта (Природничі науки)», яка має бути спрямована на підготовку вчителя інтегрованих курсів природничої освітньої галузі, а не вузькопрофільних предметників.

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

Аналіз матеріалів справи (відомостей СО, відповідей ЗВО на запити ЕГ, сайту ЗВО тощо) дає змогу підтримати зауваження ЕГ щодо недостатнього залучення випускників ОПП до її перегляду, формулювання мети та цілей.

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг освітньо-професійної програми 2023 року становить 240 кредитів ЄКТС, обсяг вибіркових компонентів становить 61 кредит, що відповідає вимогам чинного законодавства. Інші версії ОПП відсутні в системі НА та на сайті ЗВО (<https://vspu.edu.ua/faculty/geogr/biology/training2.php>). Проте є «Мапа змін до освітньої програми» (<https://vspu.edu.ua/faculty/geogr/biology/doc/oop2023n.pdf>), з аналізу якої зрозуміло, що ОПП переглядалася у 2020, 2021, 2022 та 2025 році. Проте немає можливості проаналізувати обсяг ОПП через відсутність інших версій ОПП у вільному доступі.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

ОПП структурована на обов'язкові та вибіркові дисципліни. В навчальному плані виокремлюються ще цикли загальної та професійної підготовки. На практичну підготовку відведено 21 кредит, що складає 8,75% від ОПП. Формування загальнокультурних та громадянських компетентностей забезпечується, зокрема, «Історія та культура України» (ЗП 01), «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (ЗП 02), «Іноземна мова для професійного спілкування» (ЗП 03), «Філософія» (ЗП 04), «Правознавство» (ЗП 05). В ОПП дотримується логіка вивчення освітніх компонентів: теоретичні предметні ОК передують методичним, Педагогіка та психологія передують методикам. Виробничі практики сплановані після опанування методик. В освітньо-професійній програмі недостатньо уваги приділено формуванню інклюзивної компетентності майбутніх учителів, що є вимогою Професійного стандарту вчителя. Зокрема, в структурі програми відсутня окрема освітня компонента, присвячена інклюзивній освіті. Загалом в освітній програмі простежується недостатня увага до підготовки здобувачів освіти до викладання інтегрованих курсів природничої освітньої галузі, що є актуальною вимогою сучасної шкільної освіти. Це обмеження виявляється також у змісті атестаційної програми. Зокрема, в документі йдеться про перевірку готовності здобувачів до викладання предмета «Природознавство. Біологія» (с. 7 програми атестації), тоді як у базовій школі для 5–6 класів уже впроваджено інтегровані курси «Пізнаємо природу», «Довкілля», «Природничі науки» (<https://drive.google.com/file/d/1Nc-bKkSyQOzt-zBoknXRv7tJZ18cHrcJ/view>). Така розбіжність між змістом підготовки та сучасними освітніми стандартами потребує оновлення підходів та узгодження атестаційних завдань із чинними навчальними планами закладів загальної середньої освіти.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП загалом відповідає предметній області спеціальності 014 Середня освіта, предметна спеціальність 014.15 Природничі науки: спрямована на підготовку вчителя – забезпечується психолого-педагогічна, методична підготовка в достатньому обсязі, біологічний, фізичний і хімічний складники ОПП є урівноваженими. Проте звертаємо увагу на зміст ОК36 «Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти» (за ОПП 2021), який спрямований виключно на підготовку вчителів-предметників (біології, фізики, хімії) і не забезпечує практичну підготовку здобувачів до викладання інтегрованих курсів природничої освітньої галузі. Разом з тим констатуємо, що в змісті ОК «Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти» (ОПП 2023 року) чітко простежується змістовий

розподіл практичної підготовки здобувачів освіти за предметами: біологія, хімія, фізика та інтегровані курси природничої освітньої галузі, що свідчить про позитивний розвиток ОПП та удосконалення відповідно до сучасних вимог НУШ.

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Структура ОПП передбачає можливість вибору 3-х дисциплін з циклу загальної підготовки (1, 2, 3 семестр) та 13 дисциплін циклу професійної підготовки (1-8 семестри). Обсяг вибірових дисциплін за циклами є уніфікованим. На сайті ЗВО розміщено каталог дисциплін циклу загальної підготовки для вступників 2024 року (<https://vspu.edu.ua/index.php?p=education6>). ГЕР не знайшла на сайті каталогів загальноуніверситетських вибірових дисциплін циклу загальної підготовки для здобувачів 2021-23 років вступу. Каталог вибірових дисциплін циклу професійної підготовки розміщений на сайті кафедри біології (<https://vspu.edu.ua/faculty/geogr/biology/training.php>) і в ньому пропонується на вибір по 2 дисципліни на кожен вибірову дисципліну. Такий підхід істотно обмежує академічну свободу здобувачів вищої освіти та не відповідає принципам індивідуалізації освітньої траєкторії, передбаченим Законом України «Про вищу освіту» та сучасними підходами до забезпечення якості освіти. Галузева експертна рада погоджується із зауваженням експертної групи про те, що вибірові дисципліни в освітній програмі пропонуються вже з першого року навчання, коли здобувачі ще не повністю адаптовані до особливостей освітнього процесу у закладі вищої освіти. На початковому етапі (до 5 вересня) студенти зазвичай не мають достатньої інформації про зміст вибірових компонентів і процедури їх вибору, що може призводити до формального або випадкового вибору дисциплін, які не відповідають їхнім інтересам і професійним очікуванням.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка складає 21 кредит: ОК33 Пропедевтична практика, яка становить 2 кредити, ОК34 Навчальна практика з природничих наук - 6 кредитів, ОК35 Педагогічна практика в оздоровчих закладах (іструктивно-методична, позашкільна) - 3 кредити, ОК36 Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти - 10 кредитів. Усього на практику відведено 21 кредит ЄКТС. У систему Національного агентства завантажено робочу програму ОК36 «Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти» обсягом 6 кредитів ЄКТС у 8 семестрі, тоді як у ОПП та навчальному плані 2024 року передбачено 10 кредитів ЄКТС, розподілену на 7 та 8 семестри. Відсутність силябусів/робочих програм за роками вступу породжує невідповідність між документами (НП і РНП) і порушує принципи узгодженості освітньої програми, ускладнюючи оцінювання її цілісності. Крім того, зміст компонента ОК36 «Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти» (ОПП 2021 року) не в повній мірі відповідає профілю освітньої програми «Середня освіта (Природничі науки)». Програма практики зорієнтована переважно на формування професійних умінь учителя окремих предметів — біології, фізики, хімії, — тоді як інтегровані курси природничої освітньої галузі, такі як «Природничі науки», «Пізнаємо природу» тощо, залишилися поза увагою розробників. Таке констатує і ЕГ у своєму звіті (с.7). В змісті ОК «Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти» (силябус наданий ЗВО на висновок ГЕР; за ОПП 2023 року) така невідповідність усунута ЗВО та забезпечується підготовка вчителя інтегрованих курсів природничої освітньої галузі в повній мірі.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

не застосовується

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

не застосовується

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

не застосовується

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Аналіз

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

не застосовується

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

Галузева експертна рада підтримує зауваження експертної групи щодо відсутності участі здобувачів за освітньою програмою в програмах академічної мобільності. Станом на момент акредитації не зафіксовано жодного випадку такої участі. Крім того, на освітній програмі не було задокументовано прикладів визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, що свідчить про недостатнє впровадження відповідних механізмів. У Правилах прийому ЗВО зазначено, що на освітню програму «Середня освіта (Природничі науки)» можливий прийом здобувачів на основі НРК6. Проте з матеріалів справи не зрозуміло, чи навчаються на програмі здобувачі, які були зараховані на основі цього рівня освіти, та в якому обсязі й яким чином було здійснено визнання результатів їхнього попереднього навчання. Ця інформація не подана у відомостях самооцінювання ЗВО та не проаналізована експертною групою у звіті, що ускладнює оцінювання процедур академічного визнання.

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

Як інформували ЕГ, на резервній зустрічі, робочі програми у ВДПУ розробляються на один рік, і для представлення інформації про дисципліни, які будуть вивчатись на 3-4 курсах за оновленою 2023 року ОП, кафедрами розроблено силабуси, а РП будуть створені на початок навчального року вивчення ОК. Проте ГЕР не знайшла на сайті ЗВО (<https://vspu.edu.ua/faculty/geogr/biology/training.php>) різних версій силабусів різних років.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

не застосовується

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Аналіз змісту силабуса навчальної дисципліни «Методика навчання природничих наук» виявив ознаки фальсифікації бібліографічних даних. У переліку рекомендованої літератури наведено неправдиві роки видання джерел, що створює уявлення про їхню оновленість, хоча фактично вони були опубліковані значно раніше. Зокрема, подано такі некоректні посилання: • Верзілін, М. М., Корсунська, В. М. Загальна методика викладання біології: підручник для студентів пед. інститутів з біол. спец. / пер. з рос. — К.: Вища школа, 2015. — 352 с. → Фактичне видання - 1980. • Загальна методика навчання біології: навч. посіб. / [І. В. Мороз, А. В. Степанюк, О. Д. Гончар та ін.] ; за ред. І. В. Мороза. — К.: Либідь, 2016. — 592 с. → Фактичне видання: 2006. • Гончар О. Д., Мороз І. В. Форми і методичні прийоми навчання біології. 6 кл.: посібник для вчителя. — К.: Генеза, 2017. — 142 с. → Фактичне видання: 2003. • Гончар О. Д. Форми і методичні прийоми навчання біології. 7 кл.: посібник для вчителя. — К.: Генеза, 2015. — 112 с. → Фактичне видання: 2001. Таке спотворення бібліографічної інформації є порушенням принципів академічної доброчесності, створює хибне враження про актуальність навчального матеріалу та підживляє довіру до якості освітнього процесу. Це потребує ретельної перевірки та відповідного реагування з боку гаранта, завідувача кафедри та ВСЯО. Аналіз робочої програми ОКЗ6 Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти» засвідчив потребу оновлення списку рекомендованих джерел: застарілою є література, зокрема, до I розділу: окремі джерела втратили свою актуальність, оскільки в ЗЗСО немає предмету «Природознавство», інші - є виданими до запровадження реформи НУШ, деякі мають сфальшовані дати видання (Гончар О. Д. Форми і методичні прийоми навчання біології: 7 кл.: Посіб. для вчителя. К., 2015. 112 с. видання 2001; Гончар О. Д., Мороз І. В. Форми і методичні прийоми навчання біології: 6 кл.: Посіб. для вчителя. К., 2017. 142 с. — видання 2003 року), немає покликань на сучасні модельні навчальні програми НУШ, сучасні підручники НУШ та комплекси методичного забезпечення, пропонувані до модельних програм та підручників. Аналіз презентацій вибіркового освітніх компонентів засвідчує використання застарілих джерел інформації. Зокрема, у вибіркової компоненті «Технології навчання фізики» (<https://docs.google.com/presentation/d/18ovfRO9kac3E9pBSiMKlFtrEJQZIKGMz/edit#slide=id.p8>) найновіші рекомендовані джерела датовані 2010 роком.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Відсутність практики міжнародної академічної мобільності здобувачів освіти, хоча й не є суттєвим недоліком освітньої програми, все ж свідчить про недостатню реалізацію потенціалу інтернаціоналізації освіти. Це обмежує можливості здобувачів щодо міжкультурного академічного досвіду та участі у міжнародних освітніх ініціативах, що є важливим елементом сучасної педагогічної підготовки.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Вибіркові компоненти подані у вигляді презентацій (<https://vspu.edu.ua/faculty/geogr/biology/training.php>), в них не містяться критерії оцінювання, подекуди — рекомендована література (<https://docs.google.com/presentation/d/1jE2nLWlulBYLMG1ckSJTC3BOXvg49mgl/edit#slide=id.p6>; <https://docs.google.com/presentation/d/1Gv4-y65PWg5eToXNEvP76dzvTqucIRT/edit#slide=id.p5>; <https://docs.google.com/presentation/d/18ovfRO9kac3E9pBSiMKlFtrEJQZIKGMz/edit#slide=id.p8> та ін.).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Зміст атестаційної програми не в повній мірі відповідає сучасним вимогам до викладання інтегрованих курсів природничої освітньої галузі у базовій школі. Зокрема, на с. 7 програми атестації (<https://drive.google.com/file/d/1Nc-bKkSyQOzt-zBoknXRv7tJZ18cHrcJ/view>) передбачено перевірку готовності здобувачів до викладання предмета «Природознавство. Біологія», тоді як відповідно до чинних навчальних планів у 5–6 класах реалізуються інтегровані курси «Пізнаємо природу», «Довкілля», «Природничі науки». Така розбіжність свідчить про невідповідність атестаційної моделі актуальній практиці шкільної освіти і потребує оновлення.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Погоджуємося із зауваженням експертної групи щодо того, що в Інструкції з перевірки академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат із використанням програмно-технічних засобів відсутня інформація про обов'язкову перевірку курсових робіт на наявність плагіату. Така вимога чітко передбачена чинним локальними документами і її невідображення в Інструкції створює нормативну неузгодженість, яка потребує врегулювання.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

ГЕР проаналізувала інформацію, надану ЗВО щодо відповідності науково-педагогічних працівників ліцензійним вимогам, а також звіт експертної групи, та підтверджує загалом належний рівень наукової кваліфікації та/або професійного досвіду НПП, що дозволяє якісно забезпечувати викладання освітніх компонентів відповідно до вимог чинного законодавства. Разом з тим, потребує уваги більш чітке увідповіднення тематики наукових публікацій викладачів змісту освітніх компонентів, які вони забезпечують, що є важливим критерієм якості реалізації освітньої програми. Також доцільно забезпечити відповідність освітньої/професійної кваліфікації таких ОК 10 Безпека життєдіяльності та основи охорони праці (Красильникова І.В.)

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

не застосовується

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

не застосовується

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

ЕГ виявила потребу у вдосконаленні матеріально-технічної бази для підготовки майбутніх учителів Нової української школи, оформленні сучасного кабінету методики навчання природничих наук з інтерактивною дошкою та іншими

необхідними ресурсами для реалізації концепції НУШ.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

не застосовується

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

не застосовується

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

не застосовується

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Попри позитивну оцінку експертної групи щодо функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (ВСЗЯВО) у ЗВО та її відповідності чинному законодавству і внутрішнім нормативним документам, ГЕР вважає передчасним стверджувати про сформовану культуру якості в академічній спільноті. Це пов'язано з тим, що низка суттєвих недоліків в освітньо-професійній програмі залишилися не виявленими ВСЯО. Така ситуація свідчить про потребу у посиленні дієвості внутрішніх механізмів моніторингу та аналізу якості освітніх програм, зокрема у частині змістового наповнення, відповідності програмним результатам навчання та професійним стандартам.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

ЗВО оприлюднює силабуси/робочі програми дисциплін для поточного року. Силабуси за роками вступу на ОПП є недоступними на сайті ЗВО. Також підтримуємо висновок ЕГ щодо відсутності ОПП 2020-2022, 2024 рр. на сайті ЗВО. Вибіркові дисципліни оприлюднюються на сайті ЗВО у вигляді презентацій, що коротко інформують про зміст ОК.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Аналіз

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми

1. Доцільно метою оптимізації структури програмних результатів навчання та уникнення змістового дублювання об'єднати ПРН.11 і ПРН.12 в один узгоджений результат. 2. Рекомендуємо під час оновлення ОПП у 2025 році врахувати вимоги Наказу МОН України №512 від 27.03.2025 р. «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». 3. Рекомендуємо уточнити формулювання мети освітньо-професійної програми з урахуванням рівня вищої освіти (бакалаврського) та інтегральної компетентності, передбачивши орієнтацію здобувачів на розв'язання складних спеціалізованих задач у галузі середньої освіти, для забезпечення узгодженості мети програми, результатів навчання та кваліфікаційних вимог. 4. Доцільно уточнити формулювання мети освітньо-професійної програми «Середня освіта (Природничі науки)» з урахуванням її інтегративного спрямування. Зокрема, рекомендуємо орієнтувати мету на підготовку вчителя інтегрованих курсів природничої освітньої галузі. 5. Рекомендуємо посилити залучення випускників освітньо-професійної програми до процесів її перегляду, формулювання мети та цілей (наприклад, шляхом проведення регулярних опитувань, створення дорадчих рад випускників або участі представників випускників у роботі атестаційних експертних комісій тощо).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Рекомендується забезпечити формування інклюзивної компетентності здобувачів освіти відповідно до вимог Професійного стандарту вчителя. 2. Рекомендуємо оновити зміст освітньої програми та атестаційної складової з урахуванням сучасних вимог до викладання інтегрованих курсів природничої освітньої галузі в базовій школі, зокрема курсів «Пізнаємо природу», «Довкілля», «Природничі науки». Доцільно переглянути програму атестації з метою її приведення у відповідність до чинних державних стандартів БСО. 3. Рекомендуємо розширити перелік вибірових освітніх компонентів на кожну позицію вибору з метою забезпечення реального вибору для здобувачів вищої освіти. 4. Рекомендуємо розглянути доцільність перенесення початку вивчення вибірових дисциплін на другий семестр або другий рік навчання, коли здобувачі вже адаптуються до освітнього середовища ЗВО. 5. Рекомендуємо усунути невідповідність між обсягом і змістом компонента ОКЗ6 «Педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти», поданим у системі Національного агентства, та даними, наведеними в освітньо-професійній програмі й навчальному плані 2024 року. З цією метою необхідно оновити робочу програму практики відповідно до передбачених 10 кредитів ЕКТС із їх розподілом на 7 та 8 семестри та оприлюднити її на сайті ЗВО. 6.

Також рекомендуємо забезпечити публічну доступність силабусів/робочих програм за всіма роками вступу для дотримання принципів узгодженості та цілісності ОПП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Посилити роботу щодо залучення здобувачів до програм академічної мобільності та впровадити дієві механізми визнання результатів неформальної освіти, із належною документацією відповідних процедур.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Рекомендуємо забезпечити відкритий доступ до силабусів усіх освітніх компонентів для кожного року вступу, що дозволить отримати повну та прозору інформацію про зміст навчання, динаміку оновлення освітньої програми та особливості підготовки здобувачів освіти за різними наборами. 2. Рекомендовано провести внутрішню перевірку силабусів/робочих програм навчальних дисциплін на предмет достовірності бібліографічних даних, зокрема років видання джерел та актуальності, внести виправлення до силабусів/робочих програм відповідно до фактичних даних, дотримуючись вимог ДСТУ 8302:2015 та принципів академічної доброчесності. Рекомендуємо також запровадити внутрішній контроль за оформленням бібліографії у навчально-методичній документації в межах роботи ВСЯО. 3. Рекомендуємо активізувати роботу в напрямі розвитку міжнародної академічної мобільності здобувачів освіти, а також створення внутрішньої мотиваційної і організаційної підтримки для участі студентів у міжнародних освітніх проєктах, що сприятиме реалізації стратегії інтернаціоналізації університету.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Рекомендуємо доопрацювати презентації вибіркового освітніх компонентів, розміщених у відкритому доступі, зокрема доповнити їх чітко сформульованими критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти та актуалізованими переліками рекомендованої літератури. 2. Рекомендуємо переглянути зміст програми атестації з метою узгодження із чинним Державним стандартом БСО. 3. Рекомендуємо внести зміни до Інструкції з перевірки академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат із використанням програмно-технічних засобів, доповнивши її положенням про обов'язкову перевірку курсових робіт.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Рекомендуємо посилити відповідність між науковими публікаціями науково-педагогічних працівників та змістом освітніх компонентів, які вони забезпечують, що є важливим критерієм якості реалізації освітньої програми. 2. Доцільно переглянути відповідність освітньої та/або професійної кваліфікації викладачів до змісту окремих освітніх компонентів, зокрема таких, що стосуються безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Рекомендуємо вдосконалити матеріально-технічну базу для підготовки майбутніх учителів відповідно до вимог Концепції Нової української школи, зокрема — облаштувати сучасний кабінет методики навчання природничих наук. Доцільно передбачити наявність інтерактивної дошки, мультимедійного обладнання, дидактичних матеріалів, засобів навчання та моделювання, що забезпечуватимуть практико-орієнтовану підготовку здобувачів освіти. 2. Продовжити заходи щодо психологічної, соціальної та матеріальної підтримки викладачів і здобувачів вищої освіти за ОПП. 3. Продовжити розширення та удосконалення умов для забезпечення реалізації права на освіту осіб з особливими освітніми потребами.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Рекомендується посилити аналітичну складову внутрішньої системи забезпечення якості освіти, зокрема шляхом більш глибокого аналізу змістового наповнення освітньої програми, її відповідності цілям, програмним результатам навчання та вимогам сучасних освітніх стандартів з метою своєчасного виявлення недоліків. 2. Постійно здійснювати моніторинг якості вищої освіти за цією програмою, оприлюднювати його результати на сайті ЗВО та висвітлювати інформацію про зміни в освітній програмі.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Рекомендуємо для прозорості освітнього процесу, інформованості здобувачів освіти та зовнішніх стейкхолдерів забезпечити відкритий доступ на сайті ЗВО до всіх версій освітньо-професійної програми за роками вступу (зокрема 2020–2022, 2024–2025 рр.) та силабусів освітніх компонентів, що відповідають кожному набору. Також доцільно удосконалити форму подання інформації про вибіркові дисципліни, зокрема доповнити презентації критеріями оцінювання та рекомендованою літературою.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
----------	-------------	-----------

Додаток	ГЕР 01 ID 47315.pdf	9Q8ZCRaypPhPzZYMhGmjdTQhx6JVkLdjiXZ8io4jX YE=
---------	---------------------	--

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ОСТРОВСЬКА КАТЕРИНА ОЛЕКСІВНА